

CES-ringmärkningen vid Älviken 2008

Roger Mellroth & Thord Fransson

Ingen väderhändelse under 2008 orsakade mer omfattande och långvariga störningar i samhället, till skillnad från de flesta andra år på 2000-talet.

Men året uppvisade ändå en hel del intressanta väderhändelser.

En nästan oavbruten införsel av mild luft från Atlanten under januari och februari resulterade i en rekordmild vinter, åtminstone i östligaste Sverige.

I mitten av mars slog dock kylan till och på många håll blev det kallare än vad det varit under den egentliga vintern. Värmen kom tillbaka senare under våren, och sommaren började mycket lovande med en värmebölja i början av juni.

Men de kanske viktigaste semesterveckorna kring midsommar och första halvan av juli dominerades av svalt och ostadigt väder. Sommarens andra värmebölja inleddes under fruntimmersveckan och följdes den 4 augusti av en ovanligt kraftig sommarstorm. Trots att hösten temperaturmässigt kom till nordligaste Sverige 2-3 veckor tidigare än normalt, var de egentliga höstmånaderna ganska normala.

Vintern 2008/2009 inleddes med en decembermånad som framför allt i nordligaste delen av landet var ovanligt varm trots en kall period i början.

Källa www.smhi.se

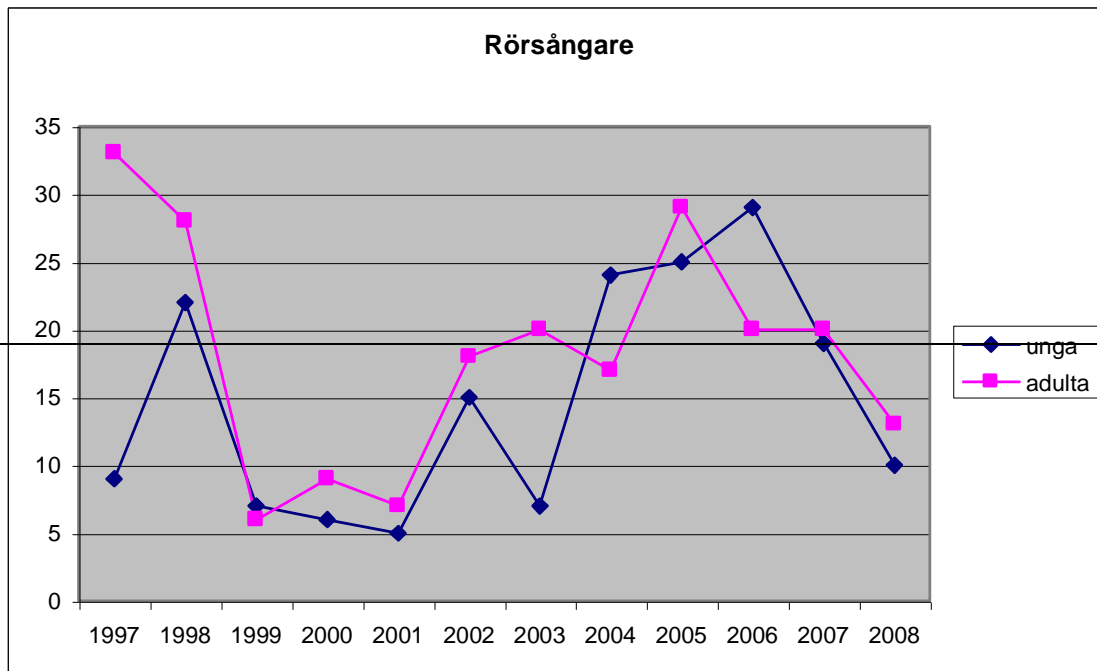
Enligt SMHI kom våren 5 veckor tidigare än normalt jämfört med åren 1961-1990. Nuvarande tecken på klimatförändring med mildare vintrar/tidigare vårar kan komma att ställa till problem för fåglarna framför allt för våra långdistansflyttare som inte i samma utsträckning kan anpassa flyttningen till rådande väder-situation. Det kan innebära att perioder med näringsrik föda i form av larver och andra småkryp inte finns tillgängliga när boungar ska matas, vilket kan komma att leda till minskande populationer. Något som vissa menar redan börjat hända en del tropikflyttare. Ringmärkningen i Sverige är en viktig pusselbit för att samla in resultat som kan mäta dessa förändringar.

I mildt och vackert vårväder med ca 20 graders värme frampå dagen startade Thord och Berthe upp märkningen den 10 maj. Sjungande ärtsångare och lövsångare var redan på plats och mötte märkarna men redan tillfället efter hade temperaturen sjunkit till 3 grader med nordliga vindar och kråkparet i stora granen över åkern fick värma sina 3 ungar. Juni inleddes kallt men det hindrade inte 8-10 kärrsångare att sjunga ut för full hals den 11 juni.

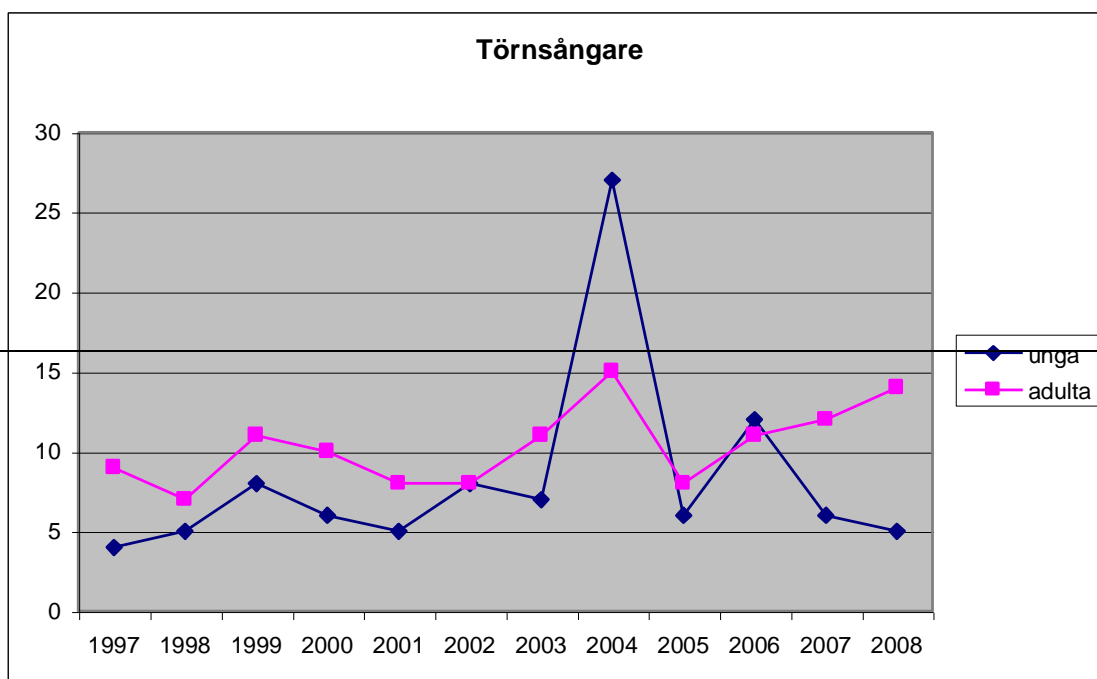
Ringmärkningsområdet verkar vara magiskt attraktivt för denna art som annars inte är vanlig i kommunen! Femte juli spelflög en bivråk över området, en art som även sågs 9 och 30 augusti. I övrigt var det som vanligt småtrevliga arter runt märkningen som steglits, rosenfink, havsörnar, lärkfalk, hämpling, nötkråka.

Verksamheten avlöpte som vanligt med märkning mellan klockan 6-11 med tre tillfällen per månad perioden maj till augusti (12 tillfällen). Den 16 augusti var vattenståndet så högt i sjön att de centrala 2 näten inte kunde sättas upp. Antalsmässigt var året det fjärde högsta av de tolv år märkningen nu pågått med 293 nymärkningar (genomsnitt 224) och 16 kontroller (14). Antalet adulta fåglar utgjorde 42,4 % av fångsten (39,6 %). De arter med högst antal ungfåglar 2008 var (i parentes genomsnittet för åren 97-07); blåmes 43 (30), talgoxe 22 (12), rödhake 15 (12), rörsångare 10 (15), lövsångare 9 (29), törnskata 9 (4), svarthätta 9 (4). Motsvarande för adulta fåglar; törnsångare 14 (10), rörsångare 13 (18), blåmes 12 (10), lövsångare 10 (12), kärrsångare 11 (3). Noterbart är

att rörsångare 2008 har en svacka för såväl unga som gamla fåglar (se Figur 1) och att blåmes hade bra år för såväl unga som gamla samt att det för andra året i följd fångades runt 10 adulta kärrsångare i området. För törnsångare har kurvan för unga och gamla i stort sett följt varandra genom åren bortsett från de två senaste åren där antal unga sjunkit medan antal gamla ökat (se Figur 2). En av de fångade kärrsångarna bar redan en finsk ring när den fångades den 31 maj. Våren innan (23 maj) blev den fångad och ringmärkt på den finska fågelstationen Jurmo, sydost om Åland. Sedan förra året har ett återfynd av en rörsångare märkt som gammal fågel i juli 2007 rapporterats, den kontrollerades av ringmärkare i Belgien i september 2008.

Figur 1. Den årliga fångsten av rörsångare vid Älviken fördelad på adulta och årsungar.

Figur 2. Den årliga fångsten av törnsångare vid Älviken fördelad på adulta och årsungar.

De personer som aktivt bidrog till att säsongen kunde genomföras var Matz Carlsson, Paul Elfström, Thord Fransson, Inger Fransson, Bengt Jonsson, Marie Lindholm, Roger Mellroth, Bert Nygren, Eva Sundström, Anders Westlund, Kalle Sundström